

Każdy rozdział zawiera powtarzalne elementy:

U źródeł dominacji europejskiej

Definiowane terminy są zaznaczone w tekście i wyjaśniane na marginesach.

Definiowane terminy są zaznaczone w tekście i wyjaśniane na marginesach.

Odnosiniki w tekście odsyłają do stron, gdzie dane zagadnienie zostało wcześniej lub dodatkowo omówione (także w części 1 podręcznika).

W ramce Jak czytać źródło

W ramce Jak czytać źródło znajdują się interesujące fragmenty tekstów źródłowych uzupełnione objaśnieniami o autorze, opatrzone poleceniami i pytaniami.

Po kilku lekcjach występują bloki powtórzeniowe:

Blok powtórzeniowy (rozdziały 1-8)

DATY/WYDARZENIA

1271-1295 – wyprawa Marcja Polo

SPRAWDZ, CZY UMIESZ...

- wskazać na mapie najważniejsze szlaki handlowe z Europy na Wschód oraz tereny zajęte przez Turków osmańskich
- omówić znaczenie wyprawy Marcja Polo, wskazać na mapie trasę jego podróży
- objaśnić genezę renesansu i omówić jego cechy
- umieścić renesans w dziejach kultury europejskiej
- porównać średnio-wiekowy renesans
- sketchować humanizm i wskazać jego wpływ na twórców renesansowych
- omówić i ocenić rozwój szkolnictwa i nauki
- wymienić cechy zjawiska renesansu
- wymienić przedstawicieli oświecenia i ich dzieła
- objaśnić zasady manierizmu
- wyjaśnić znaczenie soboru w Konstancji

Bloki powtórzeniowe zawierają kalendaria wydarzeń służące do szybkich powtórek.

oraz plansze tematyczne

ZNAKI EPOKI

Dzieje mody od tuniki do krynoliny

W starożytności i wczesnym średnio-wieku sposób ubierania się...
 Pierwszy wielki przełom w modzie europejskiej przyniósł w połowie XIV w. kiedy...
 W epoce renesansu...
 Originalny polski strój narodowy...
 W epoce renesansu...
 W epoce renesansu...

Spory historyczne przedstawiają odmienne opinie historyków na wydarzenia ukazane w podręczniku.

Spory historyczne

Jerzy Topolicki (1938-1998) – profesor Uniwersytetu Adama Mickiewicza, członek Polskiej Akademii Nauk, historyk społeczny...
 W 1998 roku...
 W 1998 roku...

Revolucja cen

Bogata ikonografia – starannie dobrane ryciny, obrazy, mapy i diagramy – stanowi ważne źródło wiedzy o epoce. Znajdujące się pod nimi polecenia i pytania skłaniają do wyciągania wniosków.

W epoce pieniądza kruszowego o wartości monety decydowała ilość zawieszona w niej srebra lub złota. Oczekiwanie na kruczą i powiększyć swój majątek. W ten sposób oszczędność...
 Wypisni, na czym polegała praca bankiera w XVII w.

Z tego rozdziału dowiesz się:
 jakie czynniki wyznaczały Europę na tle innych kręgów cywilizacyjnych świata,
 co wpłynęło na rozwój gospodarki i komercjalizację, a co go hamowało,
 o czym świadczy istnienie mody.

idealizacja (łac. idealis – ideały, zapożyczenie z greki) – przedstawianie kogoś lub czegoś w lepszym świetle niż ma w rzeczywistości, przypisywanie niestosownych zalet, przecenianie, wybielanie.

Pieniądz jego funkcje

Pieniądz pełni w gospodarce dwie podstawowe funkcje: jest środkiem wymiany (pieniędzy na towar i odwrotnie) i miarą wartości pieniądza (znajdującego się w obiegu w stosunku do wzrostu siły nabywczej obywateli na rynku).
 Wzrost cen...
 Wzrost cen w Polsce i Anglii w XVII w.

Lata	Wzrost cen
1501-1510	
1511-1520	
1521-1530	
1531-1540	
1541-1550	
1551-1560	
1561-1570	
1571-1580	
1581-1590	
1591-1600	

Ramka Warto wiedzieć zawiera ciekawe treści uzupełniające zamieszczone w celu rozbudzenia zainteresowania ucznia.

Starożytność – źródło inspiracji czy ograniczenia?

- Mina** ✨ Jak myślicie, czy literatura i nauka starożytna w renesansie była dla ówczesnych myślicieli źródłem wiedzy czy raczej ich ograniczaczem?
- LoisFerry** ✨ Czyba dobrze sobie z tym radzili – korzystali z osiągnięć starożytności?
- SOS** ✨ Czy dotyczyło to też sztuk? Tu chyba wzrosła siła...

Forum historyczne

Forum historyczne prezentuje dyskusje internetowe na temat wydarzeń przedstawionych w danym rozdziale podręcznika.

Pytania, zadania, problemy

- Wyjaśnij znaczenia terminów „renesans”, „humanizm”.
- Uzasadnij tezę, że renesans odniósł rzeczywisty i mierzalny sukces w życiu człowieka.
- Jakie cechy charakteryzują, twoim zdaniem, człowieka renesansu? Którego przedstawicieli odrodzenia określilibyś mianem?
- Wskaz podobieństwa i różnice pomiędzy kanonami estetycznymi renesansu w różnych częściach Europy.

Pytania, zadania, problemy na końcu każdego rozdziału umożliwiają uczniom rozbudzenie wiedzy.

Warto przeczytać

- Philippe Ariès, *Historia dzieciństwa. Dziecko i rodzina w dawnych czasach*, 1965
- Jacob Burckhardt, *Kultura Odrodzenia w Włoszech. Próba ujęcia*, przeł. 1961
- Peter Burke, *Kultura i społeczeństwo w renesansowych Włoszech*, przeł. 1961
- Cezaryński *Renesansu*, przeł. Eugenia Garin, przeł. A. Osmańska-Metrak, 1961
- Jean-Marie Lucas Dubreton, *Życie codzienne we Florencji. Czasy Medycejskie*, Warszawa 1961
- Roberto Gervaso, *Borgini*, przeł. J. Perlin, Warszawa 1995
- Panorama *Renesansu*, oprac. Margaret Aston, przeł. E. Ronkowska, Warszawa 2004
- Wolfgang Iltis, *Średnio-wiekowe korzenie renesansu i humanizmu*, przeł. J. Mach, Warszawa 1960

Warto przeczytać to zachęta do poszerzenia wiedzy poprzez lekturę.